

Forfatter: Andersen, H. C.

Titel: H.C. Andersens Eventyr bd. VI kritisk udg. efter de originale eventyrhæfter med varianter ved Erik Dal

Citation: Andersen, H. C.: "H.C. Andersens Eventyr bd. VI kritisk udg. efter de originale eventyrhæfter med varianter ved Erik Dal", i Andersen, H. C.: *H.C. Andersens Eventyr bd. VI kritisk udg. efter de originale eventyrhæfter med varianter ved Erik Dal*, C. A. Reitzel, 1990, s. 163. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-hcaeventyr06val-shoot-idm139779800082592.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: H.C. Andersens Eventyr bd. VI kritisk udg. efter de originale eventyrhæfter med varianter ved Erik Dal

HI 1852

Denne gang er kritikken på pletten i hele 4 dagblade og 3 periodiske publikationer, og den består næsten udelukkende af ros. Allerede på udgivelsesdagen 5.4.1852 taler Fædrelandet om »et Hefte i Prosa [...] under den fordringsløse Titel »Historier«. Læseren vil i disse med let Haand henkastede Stykker gjenfinde det samme naive Humor og den samme barnlig-friske Phantasi, som er ham en kjær Bekjendt fra Forf.s Eventyr, og han vil kun beklage, at Samlingen er saa lille«.

Dagen efter bragte Berlingske Tidende *Et godt Humeur* som kronik og skrev desuden: »H. C. Andersen er en ypperlig Fortæller, hvad enten han kalder sine Frembringelser »Eventyr« eller »Historier«. Under den sidste Benævnelse har han i disse Dage udgivet en smuk lille Samling, i hvilken det følelsesfulde, det naive og det humoristiske Element vexelviis spille Hovedrollen. Som Prøve paa det sidste Slags har jeg, med Forf.s Tilladelse, optaget Ovenstaaende.«

Flyveposten har 10.4.1852 vanskeligt ved at forstå titelændringen, da hans Historier er af samme art som Eventyrene og giver samme nydelse, men »vi feile vist ikke, naar vi henregne disse »Historier« til det Smukkeste af alt det Smukke, den danske Literatur skylder Andersen. Der gaaer gennem dem en levende, varm Phantasie, en Opfindsomhed i Compositionen, en Inderlighed og Dybde i Følelsen, en ægte poetisk Kraft, der stempler dem som smaa Mesterværker. Vi have heller ingensinde bemærket, at Andersen har udviklet mere Lune og Ironi end f.Eks. i: »Det er ganske vist«, der er et fortrinligt satirisk Billede, og i »Et godt Humeur«, der, skjøndt det handler om en Ligvognskudsk og en Kirkegaard, alligevel er meget morsom. Af de andre Stykker udmærker sig især »Aarets Historie« og »Paa den yderste Dag« ved Sindrigheid og ved en høi Grad velgjørende religious Verdensanskuelse. H. C. Andersen har [...] atter viist, hvad det rette Kald er for hans Genius, og hvor uopnaaet han staaer i den Art Digtning.«

I Kjøbenhavnsposten 15.4.1852 anmeldes bogen af signaturen E. S., 164 som næppe kan være nogen anden end forfatteren til Phantasterne (udgivet under samme initialer): Hans Egede Schack (A fik romanen med dedikation fra forfatteren). E. S. er blevet inspireret af *Historier* til at forme anmeldelsen som en historie om A, som er vendt hjem fra udlandet og nu sidder i den nysudsprungne skov og fortæller Historier for gamle og unge, bedrøvede og glade. Hver fortælling udløser den tilsigtede virkning - undtagen *Svanereden*: »Vi kunne ikke lide Historien, fordi det forekommer os sentimentalt at sammenligne Longobarder, Normanner og Væringer med Svaneflokke, Oehlenschläger, Thorvaldsen og Ørsted med Svaner og vore Landsoldater med Svaneunger.« Men: »Vi haabe, at Digteren vil give os flere Eventyr, Stemninger og Billeder, saa skulle vi gjerne give ham Lov til fremdeles at kalde dem »Historier.«

Claudius Rosenhoff sætter også spørgsmålstegn ved titlen i sin omtale i Heimdal, *Et æsthetisk-artistisk Ugeblad* (I 1852, 111), men det afgørende er, at »der er Gemyt i dem alle, mere eller mindre naturligviis - mindst maaskee i »et Billede fra Castelsvolden«, mest i »det er ganske vist« [...] I »et godt Humeur« er der endog dyb Humor.«

Også J. C. Gerson er fornøjet i Skolen og Hjemmet (1852 nr. 16, 196): gennem alle historierne går der »en sådan Billedrigdommens, en saadan Lunets, en saadan Inderlighedens forfriskende Strøm, at man, naar man er færdig med dem [...] har Sang og Glæde i sit Hjerte.«

Aug. Sohlmans Nordisk Tidskrift (Stockholm 1852, 128) skriver: »Åter en liten samling af dikter på prosa, i Andersens gamla välbekanta manér. Af de 7 bilder förf. här tecknat, kunna tre räknas höra till den genre af »Eventyr«, hvars skapare Andersen är, och utmärka sig för samma friskhet och naivité som deras äldre syskon. De öfriga teckna särskilda allvarligare känslöstämningar och intryck. Skizzen »Et godt Humeur« är ett litet ypperligt stycke af äkta humor.«

Allerede 7.4.1852 takker Signe Læssøe for bogen: »»Verdens deiligste Rose«, »Aarets Hilsen« og »Svanereden« tiltale mig jo meest. »Det er ganske vist« gjorde først slet intet behageligt Indtryk paa mig; men da jeg siden læste den med Flere, og de loe og loe og kunde ikke høre op, saa loe jeg med, saa De fik en eenstemmig Latter-Approbation. »Et godt Humeur« synes jeg godt om; men Viggo [hendes teologiske søn] er ikke enig med mig; han synes, at Manden ærgrer sig meget paa den Kirkegaard. At han øieblikkelig begraver dem, der gjøre ham imod, er ypperligt, især da han har Evne til at grave dem op igjen, naar Fortrydelsen er endt. Billedet fra Castelsvolden synes Viggo saa godt om; jeg ikke. Den Jægermusik kommer for underlig bag efter, og man mærker slet ikke, at den gjør Indtryk paa Fangen; jeg synes, den 165 maatte gjøre det mere end Fuglen, der plukker en Fjer afsig. Da min Religion saa meget bestaaer i at elske Gud i hans Gjerning, saa indseer De nok, at »Aarets Hilsen« maa være mig kjærest. Ja, Foraaret skal være Aarets Begyndelse [...] Alt Dette har De skildret saa deiligt, at selv i de mørkeste Timer faaer De Solen til at skinne ind i det bedrøvede Sind« (BtA 484 f).

I brev til Ingemann 2.8.1852 skriver Fredrika Bremer: »Andersens sednast utgifna Historier har skänkt

mig stort nöje, i synnerhet Svanereden och Hönse commercen, ypperliga hvar i sin genre« (Bremer III 248).

Den besked har åbenbart mindet Ingemann om, at han selv ikke har fået takket for bogen. I hvert fald er hans brev til A dateret 9.8.1852, hvor det bl.a. hedder: »Jeg holder meer af Deres rigtige Eventyr - som i det Hele meer af Menneskeliv end af Naturliv - meer af konkrete Livsbilleder end af abstracte Tanker i Allegorier og Fabler. Til Allegorier henregner jeg tildeels *Aarets Historie* [...] til Fablernes Sphære henregner jeg »Det er ganske vist«, som er en meget trænende Satire. Det patriotiske »Svanerede« og det humoristiske »godt Humeur« flyve let og fornøieligt forbi Forestillingen. Det sidste holder jeg mest af, fordi der fremtræder et Characterbillede af et virkeligt Menneske.« (ej i BtA, cit. efter Kjeld Galster: *Fra Ahasverus til Landsbybørnene*, 1927, 224).

3 år senere da Hauch har fået 3. hæfte af *Historier*, læste han en smuk sommerdag påny *Aarets Historie*, som han i sit brev af 13.8.1855 hæver til skyerne: »Det er et særdeles deiligt Digt, fuldt af Følelse, Fylde, Digterphantasie. Det er netop et af de Eventyr, hvoraf De har skrevet flere, og som jeg sætter allerhøiest, hvori De viser, at der i den dristigste Opfindelse ogsaa ligger den høieste Sandhed. Og saadan skal det være; jo dybere Roden gaaer i Sandhedens Jordbund, des friere og kjækkere kan Toppen vifte mod Skyerne, høit i Luften, baade i Sollys, i Aftenglands og ved Stjerneskjær. De har i dette Digt tillige symbolisk udtalt al den Foraarsglands, Sommerfylde og Efteraarsveemod, der kan ligge i et Menneskeliv. Saadan skal det netop være i dette Slags Digte« (BtA 231 f).